

Viper i Stavanger

Kartlegging av hekkende viper i Stavanger våren 2018

Oppdragsrapport Stavanger kommune & Fylkesmannen i Rogaland

Kjell Ruud Mjølunes

Mangfoldrapport 2:2018 Kjell Mjølunes

Sammendrag

I perioden april til april 2018 ble alle potensielle hekkeområder for viper i Stavanger kommune besøkt. Områdene ble sjekket visuelt med kikkert eller teleskop, og antall viper ble notert på kart. Markslag og eventuelle hekkedekoder ble også notert. De fleste områdene ble besøkt igjen i mai og i begynnelsen av juni for å få et inntrykk av vipes hekkesuksess.

Totalt 193 viper ble registrert på egnede hekkelokaliteter innenfor kommunegrensene. De fleste viste hekkeadferd, og mange ruget. Utover våren ble mange av stubbåkrene vipene hadde valgt å etablere seg på pløyet opp. Flere vipereir gikk tapt, og noen steder forsvant hele kolonier. Kontrolltellingene på seinvåren viste at mange vipepar hadde gitt opp hekkinga, og kun et fåtall store unger ble registrert.

Stavanger er Norges tetteste bebygde kommune, og bare 16% av landarealet, totalt godt 11000 mål er dyrka mark. Likevel fant godt 90 vipepar egnede hekkelokaliteter innenfor kommunegrensene i 2018. Det tilsvarer godt 8 vipepar per kvadratkilometer med dyrka mark. En så tett vipebestand er det få kommuner som matcher i hele Norge, og vipedettheten på Stavangers jordbruksområder er for eksempel over dobbelt så høy som i vipekommunen Time.

Målet med vipedelingen

Målet med vipedelingen i Stavanger var todelt:

- 1). Finne et bestandstall for vipe.
- 2). Karting av alle hekkelokaliteter for vipe i Stavanger.

Konkrete bestandstall er mangelvare for de fleste fuglearter, så også for vipe. Estimering av bestander er ofte unøyaktige, og tar ikke tilstrekkelig hensyn til lokale variasjoner. Målet med tellingene var å fysisk besøke alle mulige og tenkelige hekkeområder for vipe i Stavanger minst to ganger i løpet av hekketida våren 2018, telle alle viper som viste hekkeadferd, og tegne hekkeområdene inn på kart. I alle områdene med aktivitet ble også markslag og andre interessante observasjoner notert.

Gjennomføringen av vipetellingene

Alle mulige og tenkelige hekkeområder for vipe i Stavanger ble besøkt av undertegnede eller Bjørn Mo minst en gang i løpet av april måned. Vipetellingen ble stort sett utført fra sykkel og bil. Ved fravær av kjørbare veier, ble områdene dekket til fots. Alle antatt egnede hekkeområder ble scannet med kikkert eller teleskop, og alle observerte viper ble talt og forsøkt kjønnsbestemt. Observasjonene ble tegnet inn på medbragte detaljerte kart umiddelbart. Markslag og andre interessante observasjoner ble notert på de samme kartene, det samme ble dato, tidspunkt og værforhold.

I etterkant av tellingene ble resultatene analysert og digitalisert via rapporteringsportalen artsobservasjoner.no. Alle hekkeområdene er dessuten tegnet inn på kart som presenteres under.

Metodiske utfordringer

Syn og hørsel var de viktigste «redskapene» under tellingene. Varierende sikt kan til en viss grad påvirke mulighetene til å oppdage viper på hold, vipene er dessuten mindre aktive, og dermed vanskeligere å oppdage i gråvær enn når det er gode værforhold. Spillende viper er hørbare på nokså langt hold, men muligheten til å oppdage viper på lyd reduseres i områder med mye bråk, typisk fra trafikk eller rennende vann, eller på dager med mer enn moderat vind. Det ble ikke talt ved vindstyrke over frisk bris for å begrense dette problemet. På alle de 11 telledagene i april 2018 var det høytrykksvær med sol, lite vind og nokså gode temperaturer. På besøkene i mai og i juni var værforholdene nokså like, men det blåste mer og var til dels svært varmt. Så varmt at det kan ha begrenset vipenes aktivitet.

En rugende vipe kan være godt skjult selv om gresset ikke har kommet langt. Mange viper ble garantert oversett i løpet av tellingene.

Vipene hekker for en stor del på dyrket mark, og ofte på gresseng. I høyt gress kan vipene være vanskelige å oppdage, derfor ble tellingene lagt til april, da gresset normalt ikke er kommet særlig langt. Overgangen mars-april var svært kald i 2018, og våren var sein. Vipeflokkene ankom derfor seinere enn vanlig til hekkeplassene på Jæren. Men så ble det varmt midt i april, og gresset vokste fort i siste halvdel av måneden slik at vinduet da det var optimalt å kartlegge viper på hekkeplass var nokså kort dette året. På de siste telledagene i siste halvdel av april var gresset blitt så høyt at flere viper kan ha blitt oversett enn tidligere i måneden.

At tellingene ble lagt til april var delvis begrunnet med ønske om å telle vipene da de var på det mest aktive, i etablerings- og eggleggingsfasen, fordi de da er lettest å oppdage. Ideelt sett skulle tellingene vært utført i løpet av en periode på et par-tre dager midt i april, justert for hvor langt fremskreden våren var, og hvor langt majoriteten av vipene var kommet i hekkeprosessen. Da ville man sikret tilnærmet like forhold på alle måter. Dette var imidlertid ikke praktisk mulig å få til, og tellingen måtte spres over flere dager i perioden april. Dette åpner selvsagt for nokså store feilmarginer på mange måter. Noen opplagte feilkilder redegjøres kort for under, og utførte bøtende tiltak for å begrense feilmarginene er beskrevet.

***I april kan det fremdeles være trekkende og rastende viper fra andre hekkebestander på Jæren, disse skal ikke telles med.**

-Klare flokker ble ikke talt. Dessuten ble det stilt strengere krav til at vipene skulle fremvise «hekkeindikasjon» på de første tellingene (11.- 17.4) enn senere i sesongen for at de skulle telles med. Flere ikke-hekkende viper er nok likevel kommet med i materialet.

***Ved jordbearbeiding blir ofte reir ødelagt, og vipene forsvinner. Telling før og etter jordbearbeiding (som ofte utføres i april) kan gi høyst forskjellig resultat.**

-Kontrolltelling før og etter jordbearbeiding viste at dette var en høyst reell problemstilling, men det virket som om mange viper som fikk ødelagt reir med egg tidlig i hekkesesongen nokså raskt etablerte seg på nytt, enten på samme jorde, eller like i nærheten. (Der reir ble ødelagt senere i sesongen virket det å være mindre reetablering, men materialet er lite og bør tillegges liten vekt). Tellingene dekket uansett hele sammenhengende geografiske områder hver telledag, dermed ble trolig mange viper som hadde gitt opp hekking på grunn av jordbearbeiding fanget opp på nærliggende områder, slik at summen av viper ikke ble feil.

***Oppdagelsesprosenten øker på nært hold.**

-Mens veiene gikk tett langs noen jorder og vipene var enkle å oppdage, var det andre teiger som lå midt mellom to gårdsveier, av og til nesten ute av syne dersom terrenget var kupert.

Under slike forhold måtte vipene nesten på vingene for å bli oppdaget. Overalt ble de beste utkikkspunktene etterstrebet, og av og til måtte terrenget forseres til fots for å komme nærmere potensielle vipeområder. Der teigene måtte scannes fra langt hold, ble det brukt litt mer tid enn ellers for å oppveie ulempen, men det er helt klart sannsynlig at flere viper ble oversett på de mest utilgjengelige områdene enn ellers.

***Varierende tidsbruk var trolig en viktig feilkilde**

-Plutselig letter en vipe bak en haug, og når man posisjonerer seg for å få bedre oversikt, finner man tre til i gresset. Dess lengre tid som ble brukt på en lokalitet, dess større var sjansen for å få med seg alle vipene i området. I gode vipemarker gikk det ofte lang tid med på telling, notering og ikke minst kjønnsbestemming av vipene. Noen ganger ble rugende vipen funnet ved tredje- eller fjerde scanning av et slikt område. I områder tilsynelatende tomme for vipe, var ofte scanningen mer overfladisk, og langt kortere tid ble tilbragt i de «tomme» områdene. Ulik tidsbruk var helt klart medvirkende til at flere vipen ble oversett i områder med lite vipen enn i områder med gode bestander.

***Fuglebestander varierer over tid.**

Vipebestandene kan variere fra år til år. Dårlige hekkeresultat etterfulgt av en streng vinter kan redusere både lokale og totale vipebestander betraktelig. Gode hekkeforhold etterfulgt av milde vintre kan ha motsatt effekt. Dette er eksempler på avvik det er umulig å kontrollere, men viktig å ta med i betraktning.

Alt i alt er det mange metodiske utfordringer ved en slik telling, og både bestandstallene og til en viss grad karteringen av de hekkende vipene er beheftet med en nokså stor grad av usikkerhet. Men det er bedre enn et estimat, og kartene bør gi en god pekepinn om hvor mesteparten av Stavanger vipen normalt er å finne.

***Hekkesuksess**

Oppdraget fra Stavanger kommune omfattet dessuten en «etterkontroll» av vipemarkene for å forsøke å kunne si noe om eventuell hekkesuksess i de ulike delområdene. Dette er beheftet med flere metodiske utfordringer enn kartlegging av territoriehevdende vipen. Noen av disse utfordringene utdypes i avsnittene under. En noenlunde korrekt måling av hekkesuksess krever omfattende og tidkrevende overvåking av vipebestandene. En slik undersøkelse lå utenfor rammene til Stavanger kommunes vipetelling, men besøkene i vipemarkene i løpet av mai ga oss en pekepinn om hvordan det gikk med byvipene i Stavanger i 2018.

Viper i Stavanger kommune hekkesesongen 2018

	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker	8	9	14 (28)	31 (45)
Stubbåker	45	42		87
Graseng	27	28		55
Annet	3	3		6
	83	82	14 (28)	179 (193)

I perioden 12.april til 3.mai 2018 ble alle potensielle hekkeområder for vipe i Stavanger kommune besøkt av Bjørn Mo eller undertegnede. Alle viper ble talt, og hekkeaktivitet ble notert. De fleste vipene ble dessuten kjønnsbestemt. Observasjonene ble tegnet inn på kart, og informasjon om markslag ble notert. Områdene som huset vipe ved kartleggingen i april, ble besøkt på ny i mai for å prøve å dokumentere eventuell hekkesuksess. Vipene er som andre vadere reirflyktere, det vil si at de forlater reirgropa kort tid etter klekking og legger ut på næringssøk til fots sammen med foreldrene. Familiegruppene kan forflytte seg langt vekk fra reirgropa på kort tid, og oppsøker gjerne områder med god næringstilgang og tilstrekkelig med skjul til at vipeungene har en sjans til å unngå å bli tatt av predatorer. Vipeparet er dessuten langt mer anonyme etter at ungene har klekket, og oppdagelsesmulighetene reduseres dessuten utover i mai av at vegetasjonen gror til og tilbyr vipene bedre skjul. Resultatene fra etterundersøkelsen i mai er derfor å betrakte som langt mindre nøyaktige enn selve kartleggingen, og må tillegges mindre vekt.

Store deler av Stavanger kommune er bebygd, og det er ingen større sammenhengende jordbruksområder slik som i de fleste andre jærkommunene. Lommene med dyrka mark av betydning i Stavanger kommune finner vi på sørsiden av Hålandsvatnet, langs Stokkavatnet, på Revheim, ved Møllebukta, på Ullandhaug, Jåttå, Hundvåg og på Austre Åmøy. Med unntak av sistnevnte lokalitet fant vi bra med vipe på de fleste egnede hekkebiotopene for arten. Relativt sett er det mer areal åker og stubbåker i jordbruksområdene i Stavanger enn det er lenger sør på Jæren. Dette er tradisjonelt sett vipes foretrukne hekkehabitat, og forklarer nok et stykke på vei den relativt tette vipebestanden i de bynære jordbruksområdene i Stavanger. Problemet for vipene som hekker på stubbåker er at områdene gjerne pløyes på våren, ofte mens det fortsatt er egg i reirgropa. Både kartleggingsrunden og etterkontrollen avdekket at dette er et høyst aktuelt problem for vipene også i Stavanger. Under presenteres resultatene fra både vipetellingen og etterkontrollen områdevis.

Hålandsvatnet sør

Oversiktskart Hålandsvatnet sør. Tallene 1 til 4 markerer dellokaliteter som blir nærmere beskrevet under.

Hålandsvatnet sør 1(Skjelbrei): Et par viper arbeidet med en reirgrop. (Rødt kryss) 3 hunner og 2 hanner gikk rundt på området som nylig var blitt pløyd opp. (Blå kryss).

Par med to pull ved Skjelbrei 13.mai 2018.

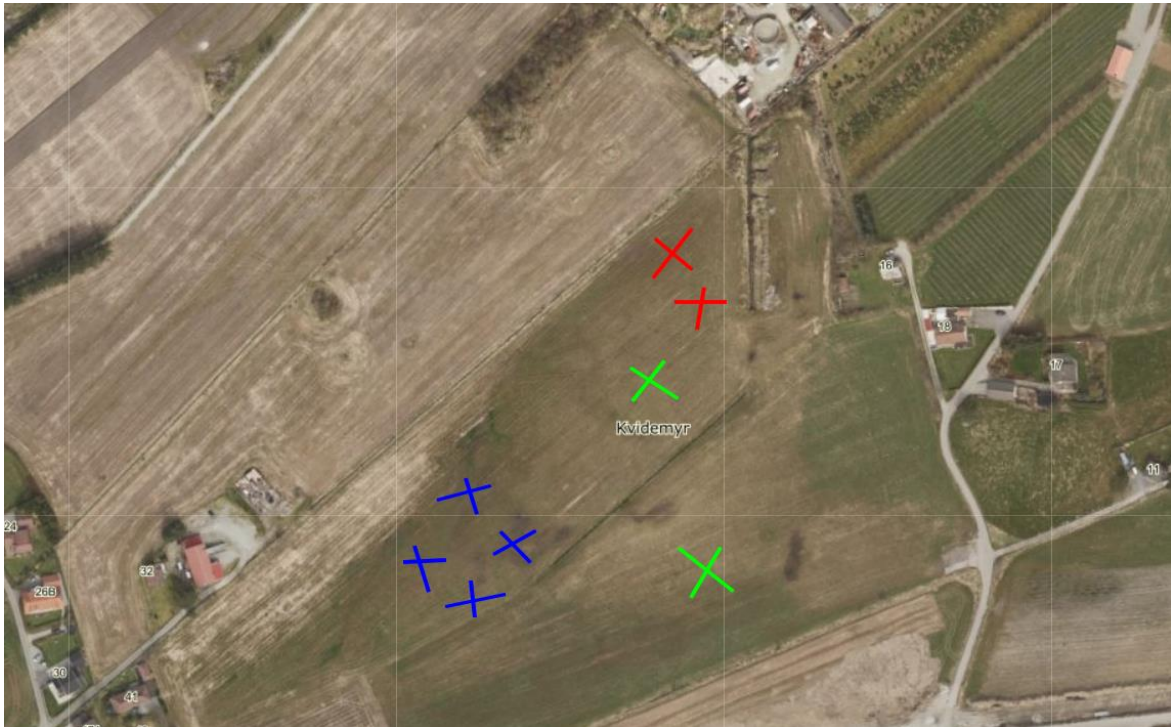
På alle delokalitetene ved Hålandsvatnet sør ble stubbåkrene pløyd opp i månedskiftet april/mai og det var kun ved Skjelbrei det ble funnet noen vipere i mai. Den videre skjebnen for denne familien er imidlertid uviss.

Hålandsvatnet sør 2 (Porsen): Et par og en hann sett. Ingen tegn til ruging, men vipene varslet aktivt.

Området pløyd opp kort tid etter kartleggingen, og ingen vipere ble påvist ved besøk 13.mai.

Hålandsvatnet sør 3 (Kvidemyr): 8 par med viper hvorav 3 par rugende, 2 par spillende og lagde reir grop og 2 par der hannene drev spill. (Rugende viper - grønt kryss, testing av reir grop – rødt kryss og spillende viper- blått kryss). I dette området ble det registrert en del aktivitet også i andre halvdel av mai, og flere unger kom trolig på vingene her

Rugende vipe på Kvidemyr 12. april.

Hålandsvatnet sør 4 (Øygard): Et par spill.

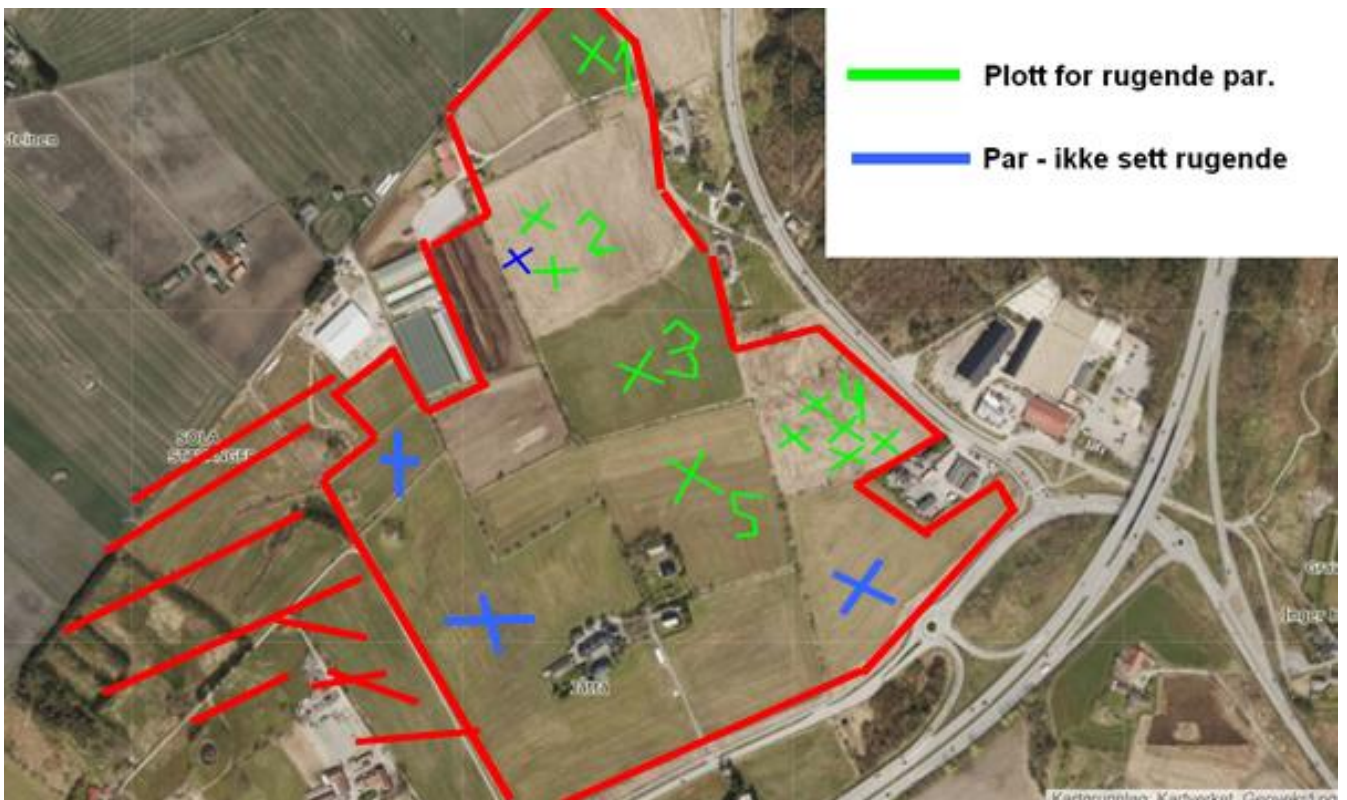

Hekking ble ikke påvist ved Øygard, og det ble heller ikke sett vipe i området ved overfladisk sjekk 13.mai.

Hålandsvatnet sør (alle dellokaliteter)

	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker	5	6		11
Stubbåker	8	7		15
Graseng	1	1		2
Totalt	14	14		28

Jåttå (5)

Øverst et oversiktskart der lokaliteten Jåttå er markert med talle 5. Under et mer detaljert kart der de ulike delområdene er markert med tall fra 1 til 5, mens alle vipeforekomster i tillegg er tegnet inn. Hele området ble brukt av vipper. De blå kryssene markerer vipepar de grønne er rugende hunner med hann som passet på.

Jåttå (X1):

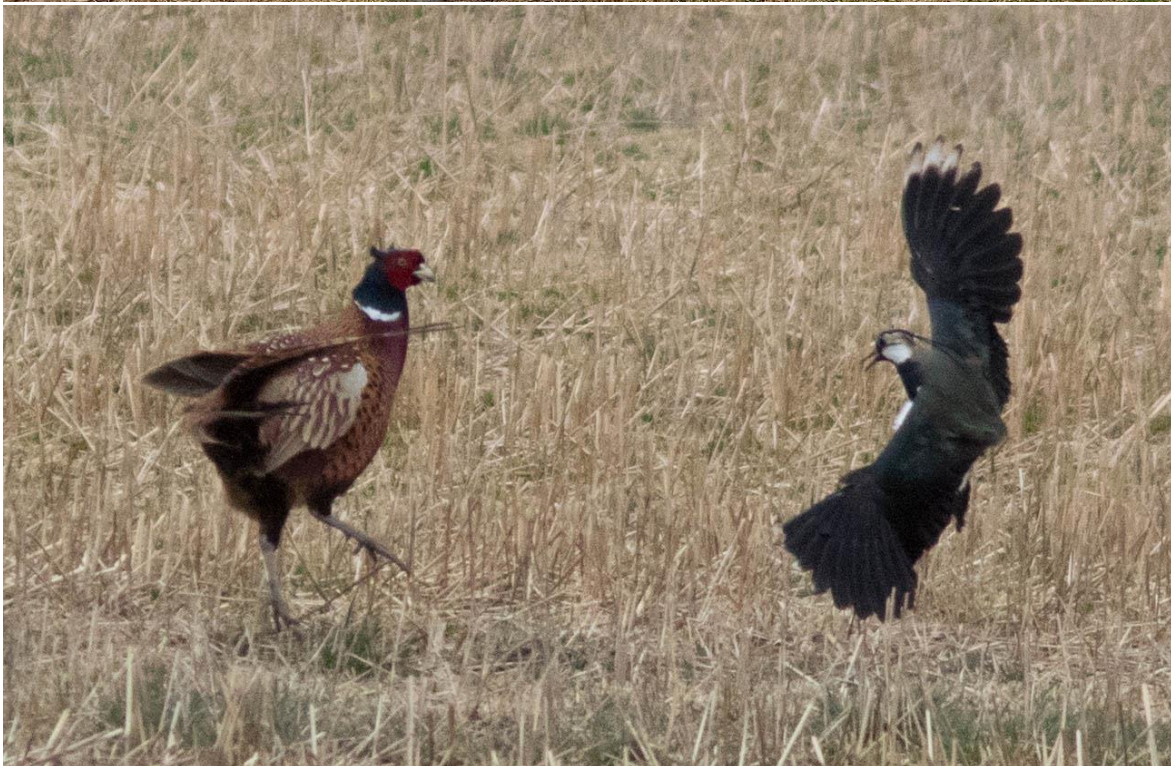
Ett par der hunnen så ut til å ruge. Parring også sett.

Ruging og parring i grasenga på Jåttå. Området er viktig for vipa i Stavanger. Dette paret ble observert med tre unger midt i mai. For vipas del kan det virke som om det ofte er en fordel å hekke på graseng framfor stubbåker/åker på Jæren. Vipene er gjerne tidlig i gang med hekkinga og når førsteslåtten tas i månedsskiftet mai/juni er ungene allerede store og har mulighet til å løpe fra slåmaskinene. Vipene som slår seg til på stubbåker risikerer ofte at reiret blir ødelagt når jorden pløyes. Dobbelt ulykke blir det om de da legger på ny på graseng i nærheten og ikke rekker å få ungene på beina før førsteslåtten.

Jåttå (X2)

To par der hunnen så ut til å ruge. Hannene jagde en fasan. Et par sett utenom.

Det fasanfiendtlige paret som la reiret i stubbåkeren måtte legge på nytt da jordet ble pløyd en gang mellom 13.4 og 13.5. Hunnen ruget på nysådd åker midt i mai. Kullet som hadde lagt seg til på tilgrensende graseng ble observert med tre unger på samme tid.

Jåttå (X3)

Ett par der hunnen så ut til å ruge. **2 storspover** også næringsøkende på jordet.

Jåttå (X4)

Fem par der hunnene så ut til å ruge på stubbåker med mye næring og godt skjul til de rugende vipene. Dessverre ble også dette området pløyd opp før ungene kom på beina, og ved besøk på lokaliteten 13.mai hadde 4 av vipeparene lagt på nytt på åkeren. Ei god uke senere var alle disse forsvunnet uten at det er mulig å si noe fornuftig om hvorfor.

Jåttå (x5)

Et par ruget på stubbåker 13.april. Ingen vipper ble sett da lokaliteten ble besøkt to ganger i mai. Da var jorden nypløyd.

Jåttå	<i>Hann</i>	<i>Hunn</i>	<i>Ubestemt</i>	<i>Totalt</i>
Åker				
Stubbåker	7	7		14
Graseng	4	4		8
Totalt	11	11		22

Grannes - Hinna

Oversiktskart med delområder. Rosa omriss markerer storspovepar. 3 par i området. Kartet illustrerer dessuten at de fleste jordene er vipetomme også i Stavanger. Delområder med viper angitt med tall fra 6 til 8

Grannes (6)

Et par på graseng ved gartneriet. Ble observert i kurtise 13.april. Ingen aktivitet ved hurtig sjekk midt i mai.

Solaspitten (7)

En slags koloni som er på begge sider av motorvegen. Tre par sett rugende på grusplassen på vestsiden. 2 par sett rugende på mark på østsiden, samt et par utenom. Rett nord ble det sett et annet par samt at flere av fuglene var innom der jevnlig.

Østsiden av motorvegen.

Gruspassen på vestsiden er et spennende område med flere hekkende par fiskemåker, strandsnipe og sandlo i tillegg. 6 stokkender ble også observert i små pytter på grusplassen i midten av april. Viper ble sett jevnlig her utover våren, men tilgroing av «ugress» gjorde området uoversiktlig. Tre flygedyktige ungfugler hadde tilhold i juni, og var trolig lokalt klekket. Vipene på østsiden av motorveien forsvant imidlertid raskt.

Hinna (8)

Et par som ikke så ut til å ha noen hekkeadferd ble sett i området 19.4. Kanskje hadde de nylig fått ødelagt reir fra pløying i omkringliggende områder. 1 **storspovepar** gikk på samme jorde. 4 andre vipere var også innom jorde ett minutt før de fløy «spillende» videre mot sørøst.

Grannes-Hinna	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker				
Stubbåker	1	1		2
Graseng	4	4	4	12
Annet	3	3		6
Totalt	8	8	4	20

Revheimsvågen - Møllebukta

Rugende vipere er markert med grønne kryss. Andre vipeobservasjoner markert med blå kryss. Disse områdene ble kartlagt 13 & 14. april. Dellokalteter angitt med tallene 9 til 13.

Revheimsvågen (9)

Uoversiktlig maisåker der det var 3 sikre par med vipere. 2 sett rugende der det ene drev med parring. I tillegg ble en hunn og en hann sett næringsøkende sammen, der hannen jagde trusler. To vipehanner ble også sett på 2 andre jorder like i nærheten. (Blå kryss). Området ble pløyd nokså seint, men de fleste reirene ble trolig ødelagt. Minst et kull klarte seg på tross av pløyinga og to nokså store unger ble sett utover i mai

Hestnes (10)

To par sett rugende, grønt kryss. 2-3 andre par sett i tillegg. Uoversiktlig område med mye aktivitet. 13.mai var det to unger fra ulike kull på deler av området som lå brakk mens ytterligere et vipepar holdt til på grasenga. Dagen etter var stubbåkeren nypløyd, og det ble ikke observert vipper her senere.

Regimentveien (11)

To par sett rugende, samt en hann sett utenom på stubbåker. På et jorde ved siden (nordøst) ble et par sett gående på et nypløyd jorde. Området lå brakk til langt ut i mai, og minst to kull med store unger ble observert her i siste halvdel av mai.

Madla/Møllebukta nord (12)

Storspovepar markert med rosa kryss.

Et par på graseng. Også en hann sett på jordet langs Madlaleiren veien.

Møllebukta (13)

Hunner sett liggende på reir på rekke og rad. (5 reir sett). Noe vanskelig jorde å sjekke. Kan godt ha vært flere som ikke ble sett.

Stubbåkrene i Møllebukta ble pløyd opp 9.mai, og det virket ikke som om noen av vipeparene slapp unna. Fire dager senere var det en paret i gang med å lage ny reirgrop mens de andre vipeparene var forduftet.

Madlatuå (14).

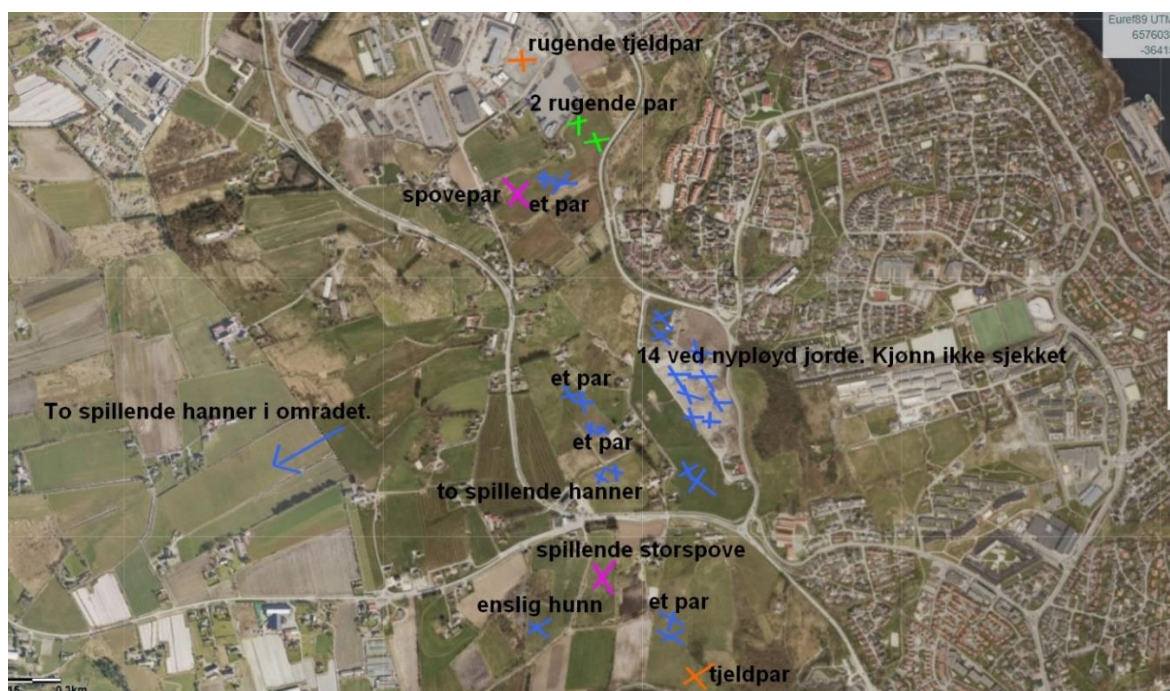
To par på stubbåker. Ikke gjenfunnet etter pløying.

Idyllen i stubbåkeren varer sjelden lenge. Etter at jordet ble pløyet opp forsvant vipene fra Madlatuå

Revheimsvågen- Møllebukta	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker	1	1		2
Stubbåker	15	12		27
Graseng	7	5		12
Totalt	23	18		41

Tasta

17 hekkende viper ble funnet på Tasta. I tillegg ble 14 individer sett i en flokk på en nyployd åker. Noen av disse hekket trolig også på Stavangersida, men nærheten til gode vipeområder i Randaberg tilsier at disse ikke telles med i Stavangers totale hekkebestand av viper i 2018. Oversiktskartet plasserer Tastavipene i terrenget, og vi presenterer bare totale tall for området i tabellform. Under er det dessuten flere bilder fra Tastaområdet.

Tasta	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker	2	2	(14)	4 (18)
Stubbåker	6	6		12
Graseng		1		1
Totalt	8	9	(14)	17 (31)

14 vipere på nypløyd jorde

Litla Stokkavatnet

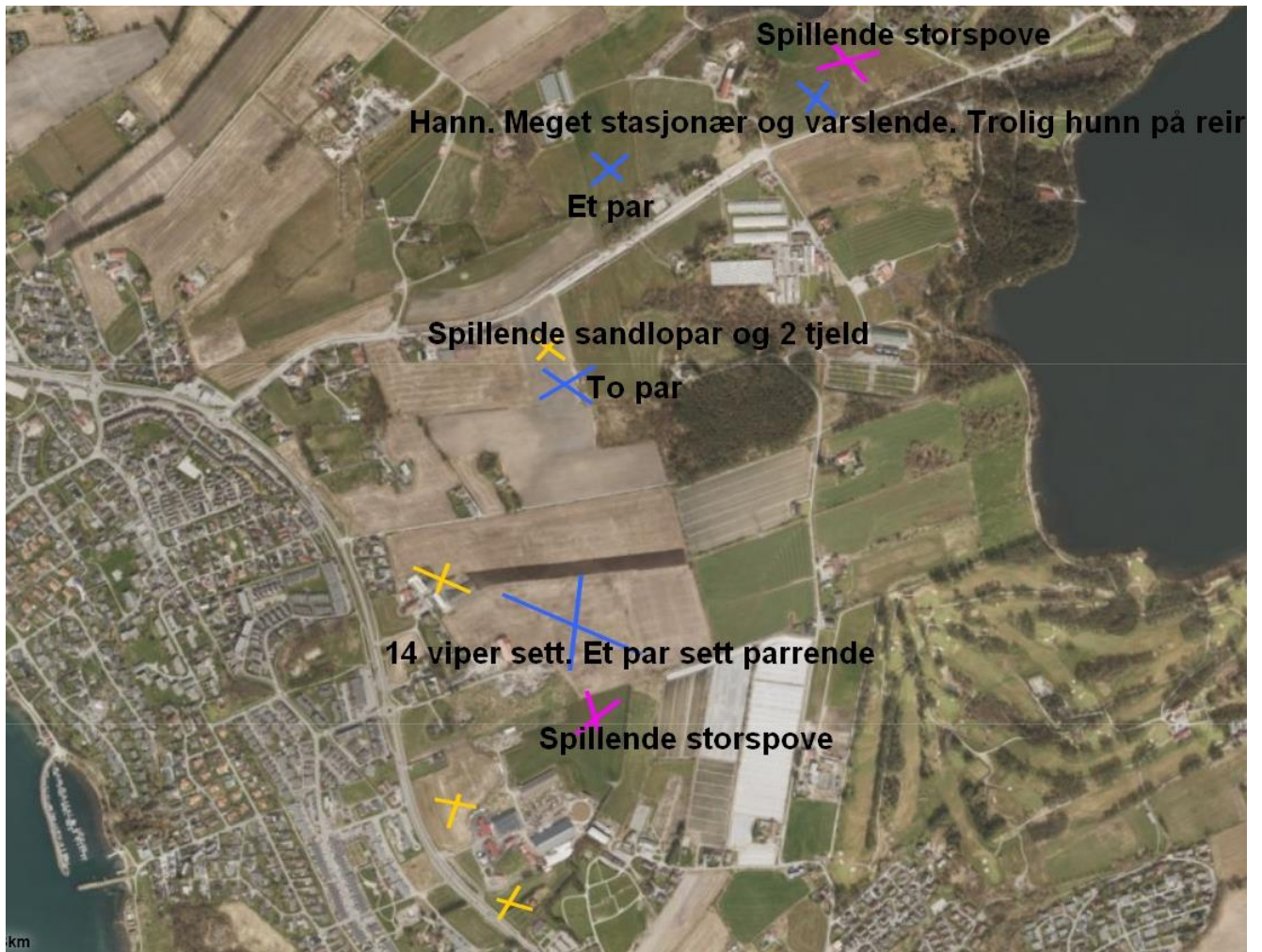
Stavangers eget «vipereservat». I denne kulturmarksperlen midt i byen hekket det minst 4 par med vipere. Viktigst dog, alle parene fikk unger på beina og trolig også på vingene. Så sent som 30.mai var det fire vipefamilier i området, og mange av ungene var da nesten flygedyktige. Biotopen er perfekt for vipene, og de fuktige områdene var nok særlig viktige for vipenes overlevelse den ekstremt varme og tørre forsommeren 2018. Også 4 storspover, 10 enkeltbekkasiner og 2 tjeld ble sett ved besøk i området i april. En katt lusket rundt på jordet, og det er rimelig å anta at vipeunger kan bli tatt av katt i dette området som ligger så tett opp til bebyggelsen. De fleste våtmarksartene, vipene inkludert ble sett i nærheten av dammen.

Krossberg/Revheim

Også for dette området presenteres bare resultatene i tabellform da kartet bør være detaljert nok i seg selv. På Revheim ble det observert rundt ti vipper også i siste halvdel av mai. Men flere av disse var trolig fugler som hadde fått ødelagt reir under pløying og hadde lagt nytt. Ingen større unger ble sett i området 23-25.mai.

Krossberg/Revheim	Hann	Hunn	Ubestemt	Totalt
Åker			14	14
Stubbåker	3	3		6
Graseng	1			1
Totalt	4	3	14	21

Flere av de 14 vipene på den nypløyde åkeren hadde trolig nettopp fått ødelagt hekkinga, og alle var trolig lokale hekkefugler som var på lettvinnt næringsøk i den nypløyde åkeren. Alle teller derfor med i vipetotalen.

Ullandhaug

Totalt fem hanner og seks hunner viste hekkeadferd på stubbåkre på Ullandhaug 19.april. Området ble bare svært overfladisk sjekket senere på våren uten at viper ble sett. Alle stubbåkrene ble pløyd opp en gang mellom 20.april og 15.mai.

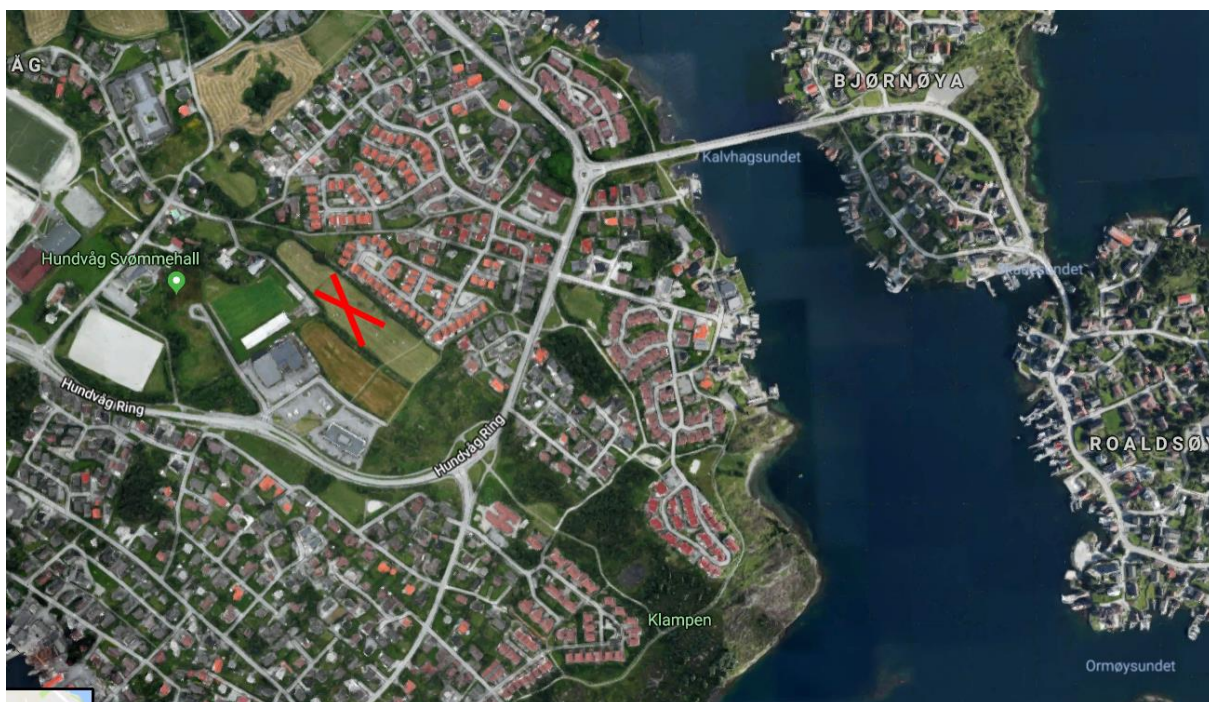

Hundvåg

Ved sjekk av byøyene 20.april ble det bare funnet et fåtall vipere. Disse er vist på kartet over. Men etter tips ble Hundvåg besøkt på ny 3.mai og det ble da funnet ytterligere 3 par med vipere like ved svømmehallen. Totalt 5 hanner og 4 hunner på Hundvåg, alle på graseng.

Austre Åmøy

Enn så lenge en utpost i bykommunen. Kupert øy med kulturlandskap, strandenger og små skogholt. I teorien ei øy med god plass til mange hekkende vipere. Besøk i slutten av april avdekket imidlertid at situasjonen på Åmøy ikke er ulik den på mange av de andre øyene i Boknafjorden. Mange fine vipebiotoper står tomme, og faktisk ble det bare funnet et vipepar på øya. Paret holdt til på strandengene på nordøstsida av øya som vist på bildet under. Tjeld og storspove var imidlertid mer tallrike på øya.

Tilsynelatende fine vipеbіotoper og en slående utsіkt tіl tross, vipene uteble på Austre Åmøy som på så mange andre øyer і Ryfylke

Vipenes Stavanger

Fravær av viper på Austre Åmøy til tross. En vipebestand på rundt 90 par i den lille bykommunen Stavanger i 2018, hvorav langt de fleste antas å ha hekket er nesten oppsiktsvekkende høyt. Det gir oss en vipetetthet på 8,1 par per kvadratkilometer. Vipene forsvinner fra store deler av landet, og Stavangers vipebestand er trolig større enn totalbestanden for mange av fylkene i Norge. Jordbrukskommunene Klepp, Time og Hå har blitt betegnet som vipas siste skanse her til lands. Tellingene i Stavanger viser at de beskjedne jordbruksarealene i bykommunen ikke står tilbake for grasengene på Jæren når det gjelder vipetetthet. Av de tre store jordbrukskommunene sør på Jæren der vipebestanden allerede er kartlagt, var tettheten av viper bare høyere i Klepp der det hekket godt 12 par per kvadratkilometer dyrka mark for fem år siden. De tilsvarende tallene for Hå og Time var 5,6 og 3,8 par. Vipetettheten i Sola og Sandnes er ikke kjent, men i Randaberg ble vipebestanden kartlagt parallelt med Stavanger i 2018, og i den lille jordbrukskommunen hekket det nærmere 200 par med vipe i 2018, en tetthet på hele 14 par per kvadratkilometer. Spesielt med både Randaberg og Stavanger er at en relativt stor andel av jordbruksarealene brukes til grønnsaksdyrking. Lenger sør er det mer grasenger til forproduksjon. Dermed er forekomsten av stubbåkre god på våren. Dette er en populær hekkebiotop for vipene, og en stor andel av vipene i Stavanger hekket på stubbåker. Vipas generelle tilbakegang er ikke enkel å forklare med få ord. Årsaker er mange og sammensatte, og det er utenfor rammene for denne undersøkelsen å prøve å belyse disse. Likevel, undersøkelser av vipebestandene på Jæren de siste årene viser entydig at reproduksjonen er urovekkende lav. Det kommer rett og slett ikke nok viper på beina til å opprettholde bestandene. Faktisk er reproduksjonen så lav at vipebestandene mange steder nærmest kollapser. I 2018 antas den tørre våren å ha påvirket næringstilgangen negativt i vipemarkene på Jæren, med høy ungedødelighet som resultat. Et generelt økt predasjonspress kommer man heller ikke vekk i fra når man diskuterer vipas utsatte posisjon. Endringer i måten man driver jordbruk på har nok heller ikke bare gagnet vipa de siste tiårene. Overfladiske etterkontroller i Stavangers vipekolonier avdekket at mange vipereir ble ødelagt under jordbearbeidinga på våren. Eggene ble knust av ploegen. Dette er et konkret problem som det med små midler og mye vilje burde være mulig å gjøre noe med. Vipetellingen i Stavanger 2018 avdekket at Stavanger med rette kan kalle seg en vipekommune. Det forplikter.

